

UTDANNINGSMELDING FRA INSTITUTT FOR GEOGRAFI 2012

Oppfølging 2011

Utdanningsmeldingen 2011 oppsummerer følgende prioriterte områder for 2012:

- Økt rekruttering til mastergradsstudier: Instituttet har satt i gang tiltak for å øke rekrutteringen til master som også skal følges opp i 2013 (se nedenfor). I 2012 har instituttet endret anbefalt løp for bachelorstudenter. Etter den gamle anbefalingen skulle studentene ta frie studiepoeng/dra på utveksling i 5. og 6. semester. Etter den nye anbefalingen tar studentene siste del av spesialiseringen i geografi i siste semester. Dette utgjør en faglig spissing for valgt studieretning med feltkurs, metode- og teorikurs på 200-nivå. Vi tror at det faglige engasjementet som blir skapt her kan inspirere flere til å fortsette direkte med masterstudium, og gi en mer naturlig overgang til masterstudium når det er lagt til det siste semesteret i bachelorgraden.. Dessuten har instituttet forbedret informasjonen om instituttets masterprogrammer på nettsidene (gjelder både geografi og systemdynamikk). Vi legger nå ut presentasjoner av pågående masterprosjekter. Dette kan være en inspirasjonskilde til potensielle masterkandidater. Instituttet er nå også synlig i sosiale medier ved å drifte to Facebook-sider (Institutt for geografi ved Universitetet i Bergen og System Dynamics in Bergen) og ha to Twitter-kontoer (@GeoBergen og @SDBergen). I tillegg prioriterte instituttet Alumnusarbeid i 2012. Å synliggjøre mulighetene i arbeidsmarkedet med en mastergrad fra Institutt for geografi kan bidra til økt rekruttering til mastergrad.
- Internasjonalisering: Det ble satt i gang flere tiltak i 2012 for å inspirere flere studenter til å reise på utveksling.
- Alumnusarbeid: Instituttet har hatt mye fokus på Alumnusarbeid i 2012 (se nedenfor).
- Kvalitetssikring: Instituttet har fått på plass rutiner for emneevalueringer (se nedenfor). Dessuten viser Utdanningsmelding 2011 til et behov for økt fokus på en bedre sammenheng mellom emner og en mer synlig progresjon mellom emner på 100, 200 og 300 nivå. Dette arbeidet er påbegynt gjennom en revisjon av GEO 115 (Kartografi og feltkartlegging) og GEO 215 (Geografiske informasjonssystem: Teori og praksis) og blir videreført i 2013 ved at programsensoren skal ha fokus på bachelorprogrammet og bl.a. sammenheng mellom kurs.

Studiekvalitet og læringsmiljø

Instituttet hadde ikke noen store prosjekter når det gjelder studiekvalitet og læringsmiljøet i 2012, men jobber kontinuerlig med forbedringer gjennom enkelte tiltak. Dette skjer f.eks. gjennom et økt fokus på en systematisk gjennomgang av emneevalueringer (se nedenfor). Dessuten har instituttet styrket kontakten med SV-biblioteket. En god dialog med kontaktpersoner på SV-biblioteket er viktig for tilgjengelighet av oppdatert faglitteratur. I denne sammenhengen er innspill fra instituttets ansatte et viktig bidrag. For å gjøre det enklere for nye studenter å bli kjent med bibliotekets ressurser, tilbys det et introduksjonskurs til bibliotekets ressurser og tjenester skreddersydd for geografi i slutten av februar 2013. Dette er interessant spesielt med tanke på at aktuell "geografilitteratur" gjerne ikke er samlet et sted, men står f.eks. også på Realfag- eller HF-biblioteket.

Ellers har instituttet i mange år hatt fokus på studentaktivitet i undervisningen. Dette gjelder f.eks. prosjektoppgaver i grupper, innleveringer og framføringer. Spesielt det å kunne jobbe i team er en egenskap som er etterspurt i arbeidslivet. Et godt samarbeid mellom

undervisningsassistenter og emneansvarlige er viktig for å oppnå god kvalitet på undervisningen. Dessuten har flere kurs gjesteforelesere fra planlegging, forvaltning og næringsliv og fra forskernettverk de enkelte ansatte er involvert i. Dette styrker kvaliteten på undervisning ved å gi et innblikk i hvordan teoretisk kunnskap kan kobles mot det som forgår utenfor universitetet og ved å få presentert aktuell forskning. I tillegg til tiltakene som gjennomføres i undervisningssammenheng, har instituttet et aktivt fagutvalg som både er opptatt av faglige tema og sosiale aktiviteter som f.eks. fagkritisk dag, lesesalsplasser og emnevaluering. Dette bidrar positivt til læringsmiljøet for alle studenter. Fagutvalget har også representanter fra systemdynamikk, miljø- og ressursfag og utviklingsstudier. Dessuten er fagutvalget opptatt av å holde god kontakt med alle studenter, bl.a. gjennom bloggen Geografistudenten, noe som er positiv for instituttets kontakt med studentene.

Når det gjelder frafall og gjennomføring, har instituttet veldig god gjennomføringsprosent i forhold til avtalt utdanningsplan på de fleste av våre programmer. Bortsett fra årsstudium i geografi og masterprogram i systemdynamikk ligger gjennomføringsprosenten over gjennomsnittet for fakultet. Bachelorprogrammet på geografi hadde høyest gjennomføringsprosent blant bachelorprogrammene på fakultetet i 2012 og det norske masterprogrammet i geografi har de siste tre år hatt høyest gjennomføringsprosent blant de norske masterprogrammene på fakultetet. Den noe lavere gjennomføringsprosenten for masterprogrammet i systemdynamikk kan forklares med at flere har fått utsatt innleveringsfrist. Dette har vært faglige vurderinger fra veiledere da oppgavene hadde for dårlig kvalitet ved normert tid. Sett i forhold til andre årsstudier på fakultetet ligger geografistudiet blant dem med best gjennomføringsprosent. Dessuten har instituttet den høyeste studiepoengproduksjon pr student på fakultetet i hele perioden, men med noe nedgang etter 2010 som var et spesielt bra år.

Tabell 1. Gjennomføringsprosent i forhold til avtalt utdanningsplan.

	2008	2009	2010	2011	2012
Bachelorprogram i geografi	83,7	81,4	80,4	94,5	92,5
Årsstudium i geografi		65,8	68,6	66,5	58,9
Masterprogram i geografi	85,1	90,5	96,9	106,1	98,3
Master s Programme in Development Geography	159	94,7	119,7	90,6	100
Masterprogram i modellbasert samfunnsplanlegging (systemdynamikk)	90,2	77,1	88,2	67,1	74,2
Joint European Master s Programme in System Dynamics (EMSD)			87,9	97,1	100

Når det gjelder frafall fra programmene finnes det ikke tall i DBH og det er derfor brukt tall fra FS. Instituttet hadde et ganske stort frafall på bachelorprogrammet for kullene 2009 og 2010 på over 40 %. Kullene fra 2011 og 2012 ligger bedre an med respektive 26 % og 12 %. Når det gjelder masterprogrammene, hadde systemdynamikk en jevn nedgang i frafallsprosent til ca. 13 % for kullet fra 2011. Frafaller fra masterprogrammene i geografi pleier å være ned mot 0. Kullet fra 2010 var spesielt siden flere studenter søkte overgang til et annet masterprogram fordi veileder skiftet arbeidssted på UiB i tillegg til at flere sluttet. Siden instituttet har god gjennomføringsprosent i forhold til studieplan, gode gjennomføringstall på master og en tilbakegang i frafall på bachelor, har instituttet ikke planlagt noen spesielle tiltak for bedre gjennomføring. Instituttet vil heller fokusere på økt rekruttering.

Evaluering

Instituttet har fått gode rutiner for emneevalueringer. Evalueringene gjennomføres etter en felles mal og disse gjennomgås på det første undervisningsutvalgsmøtet i hvert semester. Der det er nødvendig diskuteres kommentarer og forslag til endringer også med de enkelte emneansvarlige og i andre fora. Alle emneevalueringer blir lagt i Kvalitetsbasen etter at de har blitt gjennomgått av Undervisningsutvalget. Utvalget holder på å utvikle en policy for gjennomgangen av evalueringene. Den skal på den ene side ivareta mest mulig informasjon som kommer frem i evalueringene, men på den andre side sørge for at det som blir lagt ut er etisk forsvarlig.

Instituttet har fått programsensor for geografi fra 2013 for en 5 års periode. I et første møte med instituttet er det blitt utarbeidet en tematisk plan for rapportene. Rapport for 2013 skal ha oppbygging av bachelorprogrammet som tema med spesiell fokus på logisk oppbygging av studieretningene og sammenheng mellom kurs (se også siste punkt, prioriterte områder innenfor undervisningen).

UiB sine styringsparametere

Søker- og opptakstill

Tall fra DBH viser at instituttet hadde en betydelig økning i antall søkere i perioden 2008–2012. Med utgangspunkt i disse tallene er det ikke mulig å skille mellom søknader med ulik prioritering. Tall fra Samordna Opptak for 2012 viser at søkertall for bachelor i geografi (første prioritet) var høyere enn antall plasser, men det er ønskelig å få flere søkere med geografi som første prioritet. Søkertall for master i geografi hadde en liten økning fra 2010 til 2012 mens systemdynamikk hadde en ganske betydelig økning. Når det gjelder opptakstill, har bachelorprogrammet hatt et økende antall studenter som er blitt tatt opp, mens alle andre programmene bortsett fra master i geografi har vært noenlunde stabile, noe som skyldes bl.a. annet kapasitet og antall kvotestudenter instituttet for tildelt. Masterprogrammet i geografi har hatt en nedgang i antall opptatte studenter selv om man ekskluderer året 2008 som hadde et spesielt høyt opptakstill.

Tabell 2. Opptak (Studenter tatt opp via ordinær opptaksprosess og studenter som har blitt tatt opp på annet grunnlag, f.eks. overgang).

	2008	2009	2010	2011	2012
Bachelorprogram i geografi	44	34	49	51	63
Årsstudium i geografi		19	15	17	19
Masterprogram i geografi	40	19	22	13	15
Master s Programme in Development Geography	8	5	6	5	7
Masterprogram i modellbasert samfunnsplanlegging (systemdynamikk)	18	20	18	19	15
Joint European Master s Programme in System Dynamics (EMSD)			24	20	20

Kandidatproduksjon

Tall fra DBH viser at det har vært en liten økning i antall ferdige bachelorkandidater (Tabell 3). Kandidatproduksjon på det engelskspråklige masterprogrammet har vært noenlunde stabilt sett i forhold til hele perioden. Systemdynamikk hadde en dobling av uteksaminerte kandidater fra 2011 til 2012 ved innføringen av Erasmus Mundus-programmet.

Kandidatproduksjon på master i geografi har hatt en betydelig nedgang siden 2010 og det er spesielt 2012 som skiller seg ut – selv om man tar hensyn til at kandidatproduksjon i 2010 var spesielt høy. Generelt kan nedgangen forklares med en nedgang i opptakstallene (se ovenfor) og for året 2012 med et ganske stort frafall som kom i tillegg.

Tabell 3. Ferdige kandidater.

	2008	2009	2010	2011	2012
Bachelorprogram i geografi			21	22	25
Masterprogram i geografi	13	16	25	19	7
Master s Programme in Development Geography	6	2	7	5	6
Masterprogram i modellbasert samfunnsplanlegging (systemdynamikk)	11	4	18	15	11
Joint European Master s Programme in System Dynamics (EMSD)					19

Utvexsling

Instituttet hatt et økende antall studenter som bruker muligheten til å reise på utveksling. Dette vises imidlertid ikke i tall fra DBH der det er rapportert 7 utreisende studenter for 2012 mens instituttets egen statistikk viser 12 utreisende studenter pluss en "free mover" i 2011/2012. Elleve av studentene gikk på bachelorprogrammet mens 1 på master i geografi. Grunnen til denne fordelingen er at instituttet anbefaler å reise på utveksling mot slutten av bachelorprogrammet og de fleste velger nok å følge denne anbefalingen. Trenden til økning ser ut til å fortsette siden det er litt over 20 studenter som har søkt om å reise på utveksling 2013/2014. Utenom utveksling deltok 3 av våre masterstudenter på et NORD+ feltkurs i Estland og Latvia organisert av det nordisk-baltiske nettverket GeoNord (University of Eastern Finland, Tartu University, Riga University, Umeå University og Universitetet i Bergen) og det blir også deltakere fra instituttet for feltkurset som tilbys i 2013.

Studentaktiv forskning

Flertallet av instituttets master- og PhD-kandidater har sine oppgaver/avhandlinger knyttet opp mot aktuelle forskningsprosjekter/tema på instituttet. Aktuelle prosjekter er f.eks. "Himalayan Climate Change Adaptation Programme" (HICAP) (samarbeidsprosjekt mellom Cicero, UNEP Grid/Arendal, og International Center for Integrated Mountain Development) og rekonstruksjon av holosen flomhyppighet i Glomma. Andre prosjekter som masterstudenter har vært/er knyttet til er de to NFR-finansierte prosjektene "The Spatial Embeddedness of Foreign Direct Investment"(2006-2009) og "Negotiating New Political Spaces: claims for redistribution and recognition in Chile and Bolivia" (2010-2013). I flere tilfeller har det blitt artikler av masteroppgavene. Dessuten koples studentoppgaver opp mot eksterne nettverk, f.eks. oppgaver rettet mot planlegging og forvaltning, mot lokale aktører i Stryn og mot næringslivet knyttet til Mongstad. I tillegg inviteres masterstudenter til å delta på forskerseminarer og samlinger organisert ved instituttet og ellers.

Alumnusarbeid

Instituttet arrangerte sitt første alumnusarrangement i mai 2012. I sammenheng med invitasjonen fikk vi registrert nye medlemmer til geografigruppen på alumnusportalen. Arrangementet var vellykket med faglige presentasjoner fra instituttet, presentasjoner fra alumnus i arbeidslivet og deres erfaring med geografiutdanning som faglig bakgrunn. Vi har bestemt å legge oss på ett stort arrangement i året lagt til en fast tid (siste fredag i april). Slik

kan vi sikre at alumner forventer et treff i Bergen, noe som kan øke deltakelse fra de som ikke bor her. Vi gjorde oss noen erfaringer med det første arrangementet som vi tar med oss i 2013. Alumner blir også invitert til andre faglige seminar og arrangement i løpet av året, men det er treffet i slutten av april som er hovedarrangementet.

Vi ser store begrensninger i den nåværende alumnusportalen til UiB og har brukt den lite til nyhetsbrev og innholdsproduksjon, men ser fram til at den nye plattformen er på plass. Vi har derfor gjort mer alumnusarbeid via instituttet sine hjemmesider. Her har vi publisert flere profilttekster fra alumner, noe som vi bruker aktivt i veiledning om karrieremuligheter for studenter og som rekrutteringstiltak.

Vi har også jobbet med en kandidatundersøkelse som skal kartlegge erfaringer fra overgangen fra geografistudier til arbeidslivet, hvilke jobber kandidatene har i dag og hvor de jobber. Denne ble utarbeidet høsten 2012, er nå godkjent av NSD og skal legges ut i starten av mars 2013.

Læringsutbytte

Instituttet har lagt ned et stort arbeid når det gjelder læringsutbyttetekstene. Alle emner har fått læringsutbyttetekster som følger en felles mal. Disse skal gjennomgås før innleveringsfristen til studieplanendringer i høst 2013 for å foreta nødvendige mindre justeringer. I tillegg skal instituttet fortløpende foreta nødvendige justeringer f.eks. i sammenheng med emneevalueringer. Sammenheng mellom læringsutbytte og vurderingsform er planlagt som tema for programsensorrapport i 2016.

Internasjonalisering

Et viktig utgangspunkt for å kunne inspirere flere studenter til å reise på utveksling er å kunne tilby god informasjon om våre avtaleinstitusjoner. Instituttet har fått på plass en strategi for ERASMUS-avtaler. Strategien skal brukes både ved fornyelse av gamle avtaler og inngåelse av nye og skal bidra til et bevisst utvalg av samarbeidsinstitusjoner f.eks. med tanke på deres tilbud og geografisk spredning. Dessuten har instituttet lagt ut mer informasjon om utvekslingsmuligheter og erfaringsrapporter fra utreisende studenter på nettet, noe vi skal fortsette med i 2013. En stadig utfordring er å gi god informasjon om våre samarbeidsinstitusjoner og deres tilbud. Noen har skreddersydde opplegg for utvekslingsstudenter, mens hos de fleste må studentene velge kurs fra det ordinære kurstilbudet. For å kunne tilby bedre informasjon, er det planlagt en kontaktreise til Nederland og Tyskland i mars 2013. I tillegg er det planlagt å gå gjennom vårt tilbud for innreisende studenter.

Gruppen for systemdynamikk har i 2012 utviklet et distanseundervisningskurs i forvaltning av naturressurser rettet mot internasjonale studenter. Kurset er fullstendig interaktivt med animasjoner, simulatorer, simuleringssystemer, spill, spørsmål med øyeblikkelig feedback, forklarende videoer, nedlastbare artikler, diskusjonsforum og nettbasert eksamen. I pilotfasen har kurset 33 studenter fra alle verdensdeler unntatt Australia. Etter pilotfasen vil kurset inngå i undervisningsprogram ved flere universiteter. Prosjektet har vært finansiert av Norgesuniversitetet.

Studietilbud

Instituttet har ingen planer om å gjøre endringer i programporteføljen. Per i dag har instituttet tre etter- og videreutdanningskurs (GEO-SD660 Natural Resources Management, GEO 621 Økonomisk globalisering, produksjonssystemer og sted, GEO640 Planlegging og samfunn) og det er ikke planlagt endringer i dette tilbudet. En kobling mellom ordinære kurs og etter-

og videreutdanningstilbudet ansees som positiv både med tanke på ressursbruk og med tanke på kontaktmuligheter mellom deltakere med ulike erfaringshorisonter.

Planer for 2013

Instituttet skal fortsette med å prioritere rekruttering til master. For 2013 er det planlagt å gjennomføre en spørreskjemaundersøkelse blant studenter på siste semester av bachelorprogrammet. Vi ønsker å få oversikt over hvorfor studenter forsetter med et masterstudium, men spesielt ønsker vi å vite hva studentene som ikke velger å gå videre med en master hos oss gjør. Går de ut i arbeidslivet, tar de master i geografi eller i beslektete fag på andre universiteter? Dette vil gi oss innsikt i hvem vi konkurrerer med og vil hjelpe oss til å sette fokus på hvilke områder vi burde styrke i vår undervisning. Instituttet skal fortsette med å forbedre informasjonen om masterprogrammene på nettsidene. I tillegg til presentasjoner av pågående masterprosjekt skal vi legge ut forslag fra aktuelle veiledere. På denne måten kan potensielle mastestudenter bli bedre kjent med hvilke muligheter de har. Denne informasjonen skal være klar til søknadsperioden for masteropptaket. Instituttet skal fortsette å jobbe med Alumnusarbeidet. Dette er viktig både for å holde kontakten med ferdige kandidater og få tilbakemelding på utdanningens relevans i arbeidslivet, men også med tanke på rekruttering og utvikling av en sterk fagidentitet. Med utgangspunkt i samtaler med programsensoren og selve rapporten skal instituttet ha spesielt fokus på oppbygging av bachelorprogrammet.

Når det gjelder rekruttering til instituttet sine programmer så har instituttet hatt en økende rekruttering til bachelorprogrammet i de siste årene, men det er ønskelig å få et større antall søkere med geografi som førsteprioritet. En del av tiltakene som er satt i gang for å øke rekruttering av masterstudenter – noe instituttet har spesielt fokus på – fungerer også som rekrutteringstiltak til faget generelt (se ovenfor). Ved siden av å få innblikk i hvorfor studenter velger å studere geografi og hva de gjør etter at de er ferdige, er det viktig å få fram hvilke jobbmuligheter studentene kommer til å ha f.eks. gjennom profiler på nettsidene og kanskje også gjennom nyhetssaker om geografer i arbeidslivet. De sistnevnte momentene kan være relevant også med tanke på en overordnet handlingsplan for rekruttering.

Institutt for geografi har det eneste fungerende GIS kurset ved UiB, og vi har stor etterspørsel etter denne kompetansen fra andre fakultet ved UiB, andre institusjoner i Bergen (for eksempel Arkitekthøyskolen i Bergen), og fra oljeindustrien. Ikke minst har GIS som planleggings- og analyseredskap fått ny aktualitet knyttet til ulike sider ved samfunnssikkerhet og -beredskap. Vi ser derfor et stort potensial i å øke bruken av GIS i vår forskningsbaserte undervisning, og håper å få til en satsning på dette feltet i samarbeid med fakultetet.